

Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 2, 16-19

<16> Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδῶς ἦξει Λακεδαιμονίους πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἕνεκα. Πεμφθεὶς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ἐπιτηρῶν ὅποτε Ἴ�θηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῆτον ἅπαντα ὅτι τις λέγοι ὁμολογήσειν.

<17> Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχοι, εἶτα κελεύοι εἰς Λακεδαίμονα ἵεναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους. Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτωρ δέκατος αὐτός.

<18> Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου.

<19> Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτῶμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἦκοιεν εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἦκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἧ ἄντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

Μετάφραση

<16>Και ενώ η κατάσταση ήταν τέτοια, ο Θηραμένης είπε στην εκκλησία ότι, αν θέλουν να στείλουν αὐτὸν στον Λύσανδρο, θα επιστρέψει γνωρίζοντας για ποιο από τα δύο οι Λακεδαιμόνιοι επιμένουν για τα τείχη, επειδή θέλουν να υποδουλώσουν την πόλη, ή ως εγγύηση. Αφού τον έστειλαν καθυστέρησε στον Λύσανδρο τρεις μήνες και περισσότερο, καιροφυλακτώντας πότε οι Αθηναῖοι εξαιτίας της ελλείψεως των τροφίμων πρόκειται να δεχθούν όλα όσα θα τους προτείνει κάποιος.

<17>Και όταν επέστρεψε τον τέταρτο μήνα, ανακοίνωσε στην εκκλησία ότι αὐτὸν τον κρατούσε μέχρι τότε ο Λύσανδρος, ύστερα τον διέταξε να πάει στην Σπάρτη· διότι δεν ήταν αὐτός αρμόδιος για όσα τον ρωτούσε, αλλά οι ἔφοροι. Μετά από αυτά εξελέγη πρεσβευτῆς στην Σπάρτη με ἀπόλυτη εξουσιοδότηση μαζί με ἄλλους εννιά.

<18>Και ο Λύσανδρος έστειλε στους εφόρους μαζί με ἄλλους Λακεδαιμονίους τον Αριστοτέλη που ήταν εξόριστος Αθηναῖος, για να τους ενημερώσει πως ἀποκρίθηκε στον Θηραμένη ότι εκείνοι είχαν εξουσία για πόλεμο και για ειρήνη.

<19>Ο Θηραμένης και οι ἄλλοι πρέσβεις, όταν βρίσκονταν στη Σελλασία, όταν ρωτήθηκαν με ποιες προτάσεις έχουν ἔρθει, είπαν ότι (έχουν ἔρθει) με πλήρη εξουσιοδότηση για ειρήνη και μετά από αυτά οι ἔφοροι διέταξαν να τους καλέσουν. Όταν ἔφτασαν, συνέκαλεσαν συνέλευση, στην οποία οι Κορίνθιοι και οι Θηβαῖοι κυρίως αλλά και πολλοί ἄλλοι από τους Ἕλληνες αντιπρότειναν να μην συνθηκολογήσουν με τους Αθηναίους αλλά να τους αφανίσουν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Στις παραγράφους 16-19 περιγράφονται:

1. Η κατάσταση των Αθηναίων
2. Η πρόταση του Θηραμένη
3. Οι λόγοι της καθυστέρησης του Θηραμένη
4. Οι δικαιολογίες του Θηραμένη
5. Η ενέργεια των Αθηναίων
6. Οι ενέργειες του Λυσάνδρου
7. Η απάντηση των Αθηναίων πρεσβευτών στους εφόρους
8. Οι προτάσεις των αντιπάλων

Η κατάσταση των Αθηναίων

Μετά την ήττα στους Αιγός ποταμούς η κατάσταση των Αθηναίων (Τοιούτων δὲ ὄντων τῶν πραγμάτων) ήταν απελπιστική, γιατί ο Άγης πολιορκούσε την Αθήνα από την ξηρά και ο Λύσανδρος από τη θάλασσα. Πολλοί Αθηναίοι πέθαιναν από έλλειψη τροφίμων και από πείνα. Για το λόγο αυτό αναγκάστηκαν να προτείνουν στον Άγη να γίνουν σύμμαχοι των Λακεδαιμονίων, χωρίς να γκρεμιστούν τα Μακρά τείχη. Ο Άγης όμως δεν δέχτηκε τους όρους αυτούς των Αθηναίων και πρότεινε στους πρέσβεις των Αθηναίων να πάνε στη Σπάρτη. Η Σπάρτη δεν δέχτηκε τους όρους της Αθήνας, αλλά επέμενε να γκρεμιστούν τα Μακρά τείχη.

Θηραμένης

Ο ολιγαρχικός Θηραμένης πρότεινε στη συνέλευση του λαού να παίξει το ρόλο του μεσολαβητή στο Λύσανδρο (Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον). Υποστήριζε ότι θα έβγαζε τους Αθηναίους από το αδιέξοδό τους, αν πήγαινε στη Σπάρτη για να μάθει τις προθέσεις των Σπαρτιατών. Έτσι οι Αθηναίοι έστειλαν το Θηραμένη στη Σπάρτη. Ο Θηραμένης υποσχέθηκε στους Αθηναίους ότι θα επιστρέψει στην Αθήνα αφού πληροφορηθεί από τους Σπαρτιάτες τι ακριβώς σκέφτονται, δηλαδή να υποτάξουν τους Αθηναίους χωρίς όρους ή απλώς ζητούν λόγους ασφαλείας ως εγγύηση (εἰδὼς ἤξει Λακεδαιμονίους πότερον ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα). Η φράση «αντέχουσι περὶ των τειχῶν» δείχνει τη σημασία που είχαν τα Μακρά τείχη για τους Αθηναίους. Οι Σπαρτιάτες ανέκαθεν θεωρούσαν τα τείχη της Αθήνας επικίνδυνα για τη δική τους ασφάλεια. Η φράση «πίστεως ἔνεκα» σημαίνει ότι οι Σπαρτιάτες ζητούσαν κάποια εγγύηση ότι στο μέλλον δεν πρόκειται οι Αθηναίοι να απειλήσουν τους Σπαρτιάτες και τους συμμάχους τους. Στην πραγματικότητα, όπως φάνηκε αργότερα, οι Σπαρτιάτες ήθελαν να υποδουλώσουν τους Αθηναίους, να τους εξαναγκάσουν να δεχτούν ειρήνη σύμφωνα με τα συμφέροντα της Σπάρτης και να γκρεμίσουν τα Μακρά τείχη.

Οι λόγοι της καθυστέρησης του Θηραμένη

Όμως καθυστέρωσε τρεις μήνες στη Σπάρτη (Πεμφθεις δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω), ώσπου να βεβαιωθεί ότι οι λιμοκτονούντες συμπολίτες του θα συμφωνούσαν σε οτιδήποτε εξαντλημένοι από την πείνα (ἐπιτηρῶν ὁπότε Ἀθηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σῆτον ἅπαντα ὅτι τις λέγοι ὁμολογήσειν).

Οι δικαιολογίες του Θηραμένη

Οι προθέσεις του Θηραμένη ήταν πονηρές. Ο Θηραμένης περίμενε στη Σπάρτη να τελειώσουν εντελώς τα τρόφιμα στην Αθήνα και να επιβάλει τις απόψεις του. Ενώ στάλθηκε να διερευνήσει τη δυνατότητα σύναψης ειρήνης με τους Σπαρτιάτες, καθυστερούσε επίτηδες για να εξαθλιώσει σωματικά και ηθικά τους δημοκρατικούς. Εξυτηρετούσε το σχέδιο των Σπαρτιατών, που ήθελαν να εξαναγκάσουν τους Αθηναίους να συνάψουν ειρήνη χωρίς όρους.

Ο Θηραμένης επέστρεψε στην Αθήνα μετά από τέσσερις μήνες. Ως δικαιολογία για την καθυστέρησή του ανέφερε ότι τον είχε κρατήσει ο Λύσανδρος λέγοντας ότι δεν είναι αρμόδιος να αποφασίσει για την ειρήνη (Έπει δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχει, εἴτα κελεύει εἰς Λακεδαίμονα ἵναίαι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους).

Η ενέργεια των Αθηναίων

Όταν επέστρεψε στην Αθήνα ο Θηραμένης και ανέφερε στους Αθηναίους ότι ο Λύσανδρος τον παρέπεμψε στους εφόρους για τη σύναψη της ειρήνης, οι λιμοκτονούντες Αθηναίοι διόρισαν το Θηραμένη αρχηγό μιας δεκαμελούς πρεσβείας με απόλυτη δικαιοδοσία να συνάψει ειρήνη (Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτῆς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτωρ δέκατος αὐτός). Ἐτσι, την άνοιξη του 404 π.Χ. ο Θηραμένης μαζί με άλλους εννέα Αθηναίους πρέσβεις στάλθηκε στη Σπάρτη ως απόλυτος πληρεξούσιος των Αθηναίων να συνάψει οποιαδήποτε ειρήνη.

Οι ενέργειες του Λυσάνδρου

Ο Λύσανδρος ειδοποίησε τους εφόρους με τον Αριστοτέλη, που ήταν Αθηναίος εξόριστος ολιγαρχικός, ότι αυτός έστειλε το Θηραμένη σε αυτούς, επειδή ήταν αρμόδιοι να κλείσουν ειρήνη (Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετὰ ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίουσ εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου).

Η απάντηση των Αθηναίων πρεσβευτών στους εφόρους

Όταν έφτασε ο Θηραμένης, επικεφαλής της 10μελούς αθηναϊκής πρεσβείας, στη Σελλασία, συνάντησε απεσταλμένους της Σπάρτης, με διαταγή των εφόρων να ρωτήσουν τους πρέσβεις για ποιο σκοπό ήλθαν εκεί (Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτῶμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἦκοιεν). Ο Θηραμένης, απάντησε σε αυτούς ότι είχε δικαιοδοσία να κλείσει οποσδήποτε ειρήνη με τη Σπάρτη (εἶπον ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης). Μόνο τότε οι απεσταλμένοι των εφόρων επέτρεψαν στο Θηραμένη και στα άλλα μέλη της αθηναϊκής πρεσβείας να συνεχίσουν το δρόμο προς τη Σπάρτη (μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

1. Να γράψετε από δυο παράγωγες λέξεις (απλές ή σύνθετες) για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἐκκλησία
ὄντα
ἔμελλον
ἐξαιρεῖν

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1. εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον: **Να γίνει πλήρης γραμματική αναγνώριση.**
2. **Να κλιθούν τα παρακάτω ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς:** πρεσβευτῆς, αὐτοκράτωρ.
3. εἶπον: **Να γράψετε το β' και γ' ενικό πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του ίδιου χρόνου.**
4. τῖς: **Να κλιθεῖ σε ενικό και πληθυντικό στο γένος που βρίσκεται:**